

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit. The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
<https://kksu.co.in/>

Digitization was executed by NMM

<https://www.namami.gov.in/>

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhed
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
<https://egangotri.wordpress.com/>

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M-2481 विषय _____

नाव हं. ५

लेखक / लिपीकार _____

पृष्ठ ०६ काळ _____ पूर्ण / अपूर्ण

m-2481

६७२

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ हरिः ॐ नमः ॥ मय रसनजभनलगसंमितं भ्रमति वाञ्छयं
जगति यस्य ॥ सजयति पिंगलनागः शिवप्रसादाद्दिशुद्धमतिः ॥ त्रिगुरुं विद्धि म
कारं लघ्वादि समन्वितं यकारारब्धं ॥ लघुमध्यमंतुरेफं सकारमंते गुरुनिबद्धं ॥
लघ्वंत्यंहितकारं जकारमुभयोर्लघुं विजानीयात् ॥ आदिगुरुं च भकारं नकारमिह
पेंगले त्रिलघुं ॥ दीर्घसंयोगपरंतथा स्वरव्यंजनांतं मूष्मांतं ॥ सानुस्वारं च गुरुं च
विद्वत्समिपिलघ्वंत्यं ॥ आदिमध्यावसानेषु यरतायां तिलाघवं ॥ भजसागौरवं
यांति मनो लुगुरुलाघवं ॥ त्रिविरामंदशवर्णेषु मात्रमुवाच पिंगलः सूत्रं ॥ छंदोव
र्गपदार्थः प्रत्ययहेतोश्च शास्त्रादौ ॥ १ ॥ धीः श्रीः स्त्रीं ॥ वरासाय ॥ कागुहान् ॥ व
सुधासू ॥ सानेकत् ॥ कदासज् ॥ किंवदम् ॥ नहसन् ॥ गल् ॥ गंते ॥ आदिपरः ॥ हे

छंदः
१

लोसः ग्लो अथोवसवइति २ छंदः गायत्री देव्येकं आसुरीपंचदश प्राजा
पत्याथो यजुषांषट् साम्नां द्विः ऋचां त्रिः द्वौ द्वौ साम्नां वर्धेति त्रींस्त्रीन् चो चतुरश्व
तुरः प्राजापत्यायाः ऐकेकं शेषे जत्पादासुरी तान्युष्णिगनुषुबृहतीपंक्तित्रिष्टु
भगत्यः तिस्रः स्तिस्रः सनाम्य ऐकेका ब्राह्म्यः प्राग्यजुषामाथ्यइति ३ पाद ४
इत्यादि पूरणः गायत्र्यावसवः जगत्या आदित्याः विराजो दिशः त्रिष्टुभोरुद्राः
एकद्वित्रिचतुष्पादुक्तपादं आघंचतुष्पादतुभिः क्वचित्रिपादविभिः सापादनिच
त् षट्कसप्तकयोर्मध्येष्टावतिपादनिचत् द्वौ नवकोषद्व्यश्चनागी विपरीतावारा
ही षट्कसप्तकाष्टैर्वर्धमाना विपरीताप्रतिष्ठा तृतीयं द्विपाज्जागतगायत्राभ्या
त्रिपादे त्रैष्टुभैः उष्णिगायत्रौ जागतश्च ककुंमध्ये चेदंत्यः पुरुल्लिक्पुः ४ प

राम
१

रोलिकूपरः चतुष्पादविभिः अनुष्टुप्गायत्रेः त्रिपाकचिज्जागताभ्यां च म
ध्येते च बृहतीजागतस्त्रयश्च गायत्राः पथ्यापूर्वश्चेतृतीयः न्यंकुसारिणीद्वितीयः
स्कंधोग्रीवीकौष्टुकेः उरोबृहतीयास्कस्य उपरिष्ठाबृहत्यंते पुरस्ताद्वृहतीपुरः
कविभवकाश्चत्वारः वैराजोगायत्रौ च त्रिभिर्जागितैर्महाबृहती सतोबृहतीतां
दिनः पंक्तिर्जागितोगायत्रौ च पूर्वोत्तरयुजौ सतः पंक्तिः विपरीतौ च आस्तार
पंक्तिः परतः ५ प्रस्तारपंक्तिः पुरतः विष्टारपंक्तिरंतः संस्तारपंक्तिर्विहः अक्ष
रपंक्तिः पंचकाश्चत्वारः द्वाचप्यल्पशः पदपंक्तिः पंच चतुष्कषट्कौ त्रयश्च पथ्या
पंचभिर्गायत्रेः जगतीषड्भिः एकैर्न त्रिष्टुप्पूज्योतिष्मती तथा जगती पुरस्ताज्यो

छंद०

२

तिः प्रथमेन मध्येज्योतिर्मध्यमेन उपरिष्ठाज्योतिरंत्येन एकस्मिन्पञ्चके छंदः
शंकुमती षट्केककुप्रती त्रिषादनिष्ठमध्यापिपीलिकमध्या विपरीतायवमध्या
ऊनाधिकेनैकेन विचन्द्रिजो द्वाभ्याविराट्स्वराजो आदितः संदिग्धे ६ देव
तादितश्च अग्निः सविता सोमो बृहतिर्योर्मित्रावरुणा विंदो विश्वे देवा देवताः स्व
राः षड्भुक् ऋषभगांधारमध्यमपंचमधैवतनिषादाः सितसारंगपिशंगकृष्णनील
लोहितगोरावर्णाः आग्निवेश्यकाश्यपगोतमांगिरसभार्गविकौशिकवासिष्ठा
निगोत्राणि श्यामान्यतिछंदंसि रोचनाभाः कृतयः अनुक्तानां कामतोवर्णा इ
ति ७ चतुःशतमुत्कृतिः चतुरश्वचतुरस्त्यजेदुत्कृतेः तान्यभिसंख्याप्रेभ्यः कृ
तिः प्रकृत्याचोपसर्गवर्जितः धृत्यष्टिशकरीजंगत्यः पृथक्पृथक्पूर्वतएतान्ये

राम
२

त्रैलोक्य

वेषां द्वितीयं द्वितीयमन्तितः अथ लौकिकं आर्षाचार्यद्वार्ष पादश्चतुर्भगिः
पथावृत्तसमाप्तिर्वा लः समुद्रागणः गोगंतमध्यादिन्लश्च स्वरा अर्धचार्याधिअ
त्रायुज्ज्वल षष्ठोज न्लोवा न्लोचेत्तदं द्वितीयादि सप्तमः प्रथमादि अंत्ये पंचमः
८ षष्ठश्चल त्रिषुगणेषु पादः पथ्यायेच विपुलान्या चपला द्वितीयचतुर्थे गिमध्ये
जो पूर्वमुखपूर्वा जघनपूर्वेतरत्र उभयोर्महाचपला आधर्षसमागितिः अंत्ये
नोपगितिः उत्क्रमेणोद्गितिः अर्धेचसुगण आयगितिः वैनालीयं द्विः स्वरा १
अयुक्तादेयुग्वसवोतेलः गोपछंदसिकं आपातलिकाभोग् शेषेपरेणयुज्ज
साकं षट्चागिमिश्रायुजि पंचमेनपूर्वः साकंप्राच्यवृत्तिः अयुक्तृतीयेनोदीच्यवृ
त्तिः आभ्यांयुगपत्प्रवृत्तकं अयुक्तृचारुहासिनी ९ युगपतंतिका गंत्याद्विर्

छंद०

३

सवोमात्रासमकलनवमः द्वादशवानवासिका विश्लोकः पंचमाष्टमौ चित्रा
नवमश्च पर्युक्तेनोपचित्रा एभिः पादाकुलकं गीत्याथलिः शिखाविपर्यस्ता
र्था लः पूर्वश्चेज्योतिः गश्चेत्सोभ्या चूलिकैकाभत्रिंशदेकत्रिंशदंतेग् साग्येन
समालांगलइति १० वृत्तं सममर्धसमंविषमंच समंतावत्कृत्वः कृतमर्धसमं
विषमंच राश्यूनं ग्लितिसमानी ग्लितिप्रमाणी विज्ञानमन्यत् पादस्यानुष्टु
षुक्लं नप्रथमात्मौ द्वितीयचतुर्थयोरश्च वान्यत् यच्चतुर्थति पथ्यायुजोत्
विपरितैकीयं चपलायुजोन् विपुलायुगलः सप्तमः सर्वतिः सैनवस्य भ्रौंतौ
च प्रतिपादंचतुर्थ्यापदचतुरुध्वं गावंनआपीडः ११ गावांदौचित्यापीडः
प्रत्यापीडौगावांदौच प्रथमस्यविपर्यसिमंजरीलवत्यमृतधाराः उद्गतामेकत

राम
३

स्तोस्तोन्सो जोग्भोग्जोग्स्तोस्तोस्तो नृतीयस्मसौरभकं नो भोग् ललितं नो सो
 उपल्लितप्रचुपितं पृथगा धंसो जोग्भोग्स्तोस्तोस्तोस्तो जोग् वर्धमानं तृतीयं नो
 स्तोन्सो शुद्धविरात्पुष्पं तृज्जाः अर्धे उपचित्रकं सोस्तोस्तो भोग् द्रुतमध्या
 भोग्भोग्स्तोस्तो वेशवती सोस्तो भोग्भोग् भद्रविराट् जोग्भोग्भोग्भोग् कतुमती
 स्तोस्तो भोग्भोग् आख्यानकीर्तौ जोग्भोग्भोग् विपरीतारख्यानकीर्तौ जोग्भोग्
 भोग्भोग् हरिणपुता सोस्तोस्तो भोग्भोग् अपरवचनं नो लोभो जोग्भोग्भोग्भोग्
 योन्तो जोग्भोग् १३ यवमतीर्जौ जोग्भोग्भोग्भोग् शिखेकान्नत्रिंशदेकत्रिंशदंते ग्खं
 खं जामहत्पयुजति १३ यतिर्विच्छेदः तनुमध्यात्सो कुमारललिता जोग्भोग्भोग्भोग्
 णवकाकितिकं नो लोभो चित्रपदा भोग्भोग् विष्णुमाता भोग्भोग्भोग्भोग् भुजगशिशुभृतानो

छंद-
४

म् हलमुखीनोसि शुद्धविरामसोज्जो परवोभोयगो रुक्मचतीभोसो म
धूरसारिणीजोर्गो मताम्भोसो उपस्थिताजोर्जो एकरूपंसोज्जोग इन्द्रव
ज्जानोर्जोग उपेन्द्रवज्जोर्जोग वायंतावुपजानयः दोधकंभोभोग शालि
नाम्तोर्गोस्समुद्रवरुषयः १४ वातामीमभोर्गोम्भः अमरविलसितंभोर्नोर्गो
रथोत्थतानोर्लोर्गो स्वागतानोर्भोगो वृत्तानोर्सोर्गो श्येनीजोर्लोर्गो जगती वं
शस्छाज्जोर्जो इन्द्रवेशांतोर्जो द्रुतविलंबितंभोर्भो तौटकंसः पुटोर्नोर्भ्योवसु
समुद्राः जलोद्धतगतिज्जोर्जो रसर्तवः भुजंगप्रधातयः स्वर्गिणीरः प्रमि
ताक्षरास्जोर्सो वैश्वदेवीभोयाविंद्रियवरुषयः नवमालिनीन्जोभ्याविति १५
प्रहर्षणीभोर्जोर्भिकदशको रुचिराज्भोर्सोस्समुद्रनवको मत्तमयूराम्भो

राम्
४

ス

दोसो ग् असंबाधांतो नू सौ गा विंद्रय नव को अपराजितानो सौ लो स्वर ऋष
 यः प्रहण कलितानो न्नो लो च वसंत तिला भे जोगो सिंहो भता काश्यपस्य
 उद्धर्षिणी सेतवस्य चंद्रावतनि नो नोस् मालतु नव को चेत् मणिगुणनिक
 रो वस्तृषयः मालिनी नो न्यो यू च ऋष भगज विलसितं भो नो नो स्वर नव को
 हरिणी नो नो स्लो ग्रससमुद्र ऋषयः पृथिवी जसो जसो स्लो ग्वसु नव को शोध
 वंशपत्र पतितं भो नो नो लो ग्दिगृषयः मंदाक्रांतां भो नो नो लो ग्समुद्र तु स्वराः शि
 खरिणी यो नो नो लो ग्गुरुद्राः कुसुमितलता विल्लिता नो नो यो या विंद्रिय तु स्व
 राः १६ शादूले विक्रीडितं नो नो जसो नो गा दित्य ऋषयः सुवदना नो नो यो नो लो स्व
 र ऋषिरसाः ग्लितवृत्तं स्वगंधरा नो नो यो यो नो नो सप्तकाः मद्रकं नो नो नो नो दि

छंद-
६

वलाधितोष्टौचतुशतंषष्टौविंशतिर्विंशतियुगेपरांतिकात्रयोदशवृत्तंगावादी
विंशतिर्विंशतियवमतीत्रौलियतिर्विंशतिर्वितोमीमहादशप्रहर्षिणीविंश
तिःशादूलविक्रीडितंपंचदशात्रानुक्तंसप्तदशाष्टादश॥छंदनवमोग्रंथसमा
प्तोयं॥श्रीरक्त॥शुभंभवतु॥श्रीगौरीशंकरापरिणमस्तु॥श्रीरक्तश्रीरक्त॥ध

॥तेलाद्रक्षेजलाद्रक्षेद्रक्षेछिथिलबंधनात्॥मूर्खहस्तेनदातव्यंएवंवदतिपुस्तकं

राम
६

[OrderDescription]
,CREATED=03.07.20 14:48
,TRANSFERRED=2020/07/03 at 14:50:55
,PAGES=15
,TYPE=STD
,NAME=S0003274
,Book Name=M-2481-CHHAND
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF

FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,